

Problems and solutions for developing media competence of special subject teachers in professional educational institutions

Akmal KHAFIGOV¹

Bukhara Technical College of Energy, Oil and Gas Industry

ARTICLE INFO

Article history:

Received January 2025

Received in revised form

15 January 2025

Accepted 25 February 2025

Available online

15 March 2025

Keywords:

Media competence,
digital literacy,
vocational education,
technical infrastructure,
digital competencies,
motivation.

ABSTRACT

This article examines the challenges and solutions related to developing the media competence of special subject teachers in vocational educational institutions. Media competence is recognized as an integral part of modern education, requiring not only proficiency in digital technologies but also critical reception, analysis of information, and effective integration into the teaching process. The study analyzes the current technical, methodological, and motivational issues in Uzbekistan's vocational education system and proposes practical measures to address them. Enhancing media competence is identified as a crucial factor in improving the quality of education and preparing a workforce suited to the demands of the digital economy.

2181-3663/© 2024 in Science LLC.

DOI: <https://doi.org/10.47689/2181-3701-vol3-iss1-pp68-74>

This is an open-access article under the Attribution 4.0 International (CC BY 4.0) license (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/deed.ru>)

Professional ta'lim muassasalari maxsus fan o'qituvchilarining mediakompetentligini rivojlantirish muammolari va yechimlari

ANNOTATSIYA

Kalit so'zlar:

Mediakompetentlik,
raqamli savodxonlik,
professional ta'lim,
texnik infratuzilma,
raqamli kompetensiya,
motivatsiya.

Ushbu maqolada professional ta'lim muassasalari maxsus fan o'qituvchilarining mediakompetentligini rivojlantirish muammolari va ularning yechimlari yoritilgan. Mediakompetentlik zamonaviy ta'limning ajralmas qismi sifatida o'qituvchilardan nafaqat raqamli vositalarni bilishni, balki axborotni tanqidiy qabul qilish, tahlil qilish va ta'lim jarayoniga samarali integratsiya qilishni talab etadi. Maqolada O'zbekiston

¹ Deputy Director for Educational and Upbringing Work, Bukhara Technical College of Energy, Oil and Gas Industry.
E-mail: aznavur-uz@mail.ru

ta'lim tizimidagi mavjud texnik, metodik va motivatsion muammolar tahlil qilingan va ularni bartaraf etish bo'yicha amaliy takliflar ilgari surilgan. Mediakompetentlikni rivojlantirish professional ta'lim sifatini oshirish va raqamli iqtisodiyotga mos kadrlar tayyorlash uchun zarur omil sifatida ko'rsatilgan.

Проблемы и пути развития медиакомпетентности учителей специальных предметов в профессиональных образовательных организациях

АННОТАЦИЯ

Ключевые слова:

Медиакомпетентность, цифровая грамотность, профессиональное образование, техническая инфраструктура, цифровые компетенции, мотивация.

В статье рассмотрены проблемы и пути развития медиакомпетентности преподавателей специальных дисциплин профессиональных образовательных учреждений. Медиакомпетентность признается неотъемлемой частью современного образовательного процесса и предполагает не только знание цифровых технологий, но и умение критически воспринимать, анализировать информацию и эффективно интегрировать её в учебный процесс. Проанализированы существующие технические, методические и мотивационные проблемы в системе профессионального образования Узбекистана и предложены практические решения. Развитие медиакомпетентности рассматривается как важный фактор повышения качества образования и подготовки кадров для цифровой экономики.

KIRISH

O'zbekiston ta'lim tizimi globallashuv va raqamli transformatsiya sharoitida sifat va raqobatbardoshlikni oshirish yo'lida tub islohotlar olib bormoqda. Xususan, professional ta'lim muassasalarida zamonaviy texnologiyalarga moslashgan, ijodkor va raqamli savodxon mutaxassislar tayyorlash ustuvor vazifa sifatida belgilangan. Bunday sharoitda o'qituvchilarning, xususan, maxsus fan o'qituvchilarining mediakompetentligini rivojlantirish dolzarb ahamiyat kasb etmoqda. Bugungi globallashuv va raqamli transformatsiya davrida mediakompetentlik shaxsiy va kasbiy taraqqiyotning ajralmas qismiga aylanmoqda. Zamonaviy jamiyatda axborot oqimining keskin ortishi, turli raqamli va an'anaviy axborot manbalarining hayotimizdagi o'rni tobora kuchayib borayotgani mediakompetentlikni nafaqat ijtimoiy faoliyat, balki professional ta'lim jarayonining ham ajralmas elementi sifatida namoyon etmoqda.

ADABIYOTLAR TAHLILI VA METODOLOGIYASI

UNESCO ta'rifiga ko'ra, mediakompetentlik – bu shaxsning zamonaviy axborot va media muhitida tanqidiy fikrlash asosida axborotni qabul qilish, tahlil qilish, qayta ishlash va uzatish qobiliyatidir. Bu ko'nikmalar o'z ichiga nafaqat texnologik savodxonlikni, balki axborot manbalarini baholash, ommaviy axborot vositalarining ta'sirini anglash va raqamli xavfsizlikni ta'minlash madaniyatini ham oladi. Professional ta'lim muassasalarida mediakompetentlikning o'rni ayniqsa dolzarb hisoblanadi. Chunki maxsus fan o'qituvchilari nafaqat o'z fan sohasida chuqur bilimga ega bo'lishi, balki zamonaviy raqamli vositalardan foydalanib, ta'lim jarayonini interaktiv va samarali tashkil eta olishi kerak.

O'zbekistonda 2022-yilda qabul qilingan "Raqamli ta'lim konsepsiyasi" ham ta'lim jarayoniga zamonaviy raqamli vositalarni keng jalb etishni, o'qituvchilarning raqamli kompetensiyalarini oshirishni asosiy maqsadlardan biri sifatida belgilagan. Professional ta'lim tizimining asosiy vazifalaridan biri – raqobatbardosh, ijodkor va axborot texnologiyalaridan samarali foydalana oladigan mutaxassislar tayyorlashdan iboratdir. Bunday vazifani amalga oshirish esa bevosita mediakompetent o'qituvchilarni tayyorlash va ularning raqamli kompetensiyalarini uzluksiz rivojlantirib borishga bog'liqdir.

Bugungi globallashuv va raqamli transformatsiya davrida mediakompetentlik shaxsiy va kasbiy taraqqiyotning ajralmas qismiga aylanmoqda. Zamonaviy jamiyatda axborot oqimining keskin ortishi, turli raqamli va an'anaviy axborot manbalarining hayotimizdagi o'rni tobora kuchayib borayotgani mediakompetentlikni nafaqat ijtimoiy faoliyat, balki professional ta'lim jarayonining ham ajralmas elementi sifatida namoyon etmoqda. UNESCO ta'rifiga ko'ra, mediakompetentlik bu – shaxsning zamonaviy axborot va media muhitida tanqidiy fikrlash asosida axborotni qabul qilish, tahlil qilish, qayta ishlash va uzatish qobiliyatidir. Bu ko'nikmalar o'z ichiga nafaqat texnologik savodxonlikni, balki axborot manbalarini baholash, ommaviy axborot vositalarining ta'sirini anglash va raqamli xavfsizlikni ta'minlash madaniyatini ham oladi.

Professional ta'lim muassasalarida mediakompetentlikning o'rni ayniqsa dolzarb hisoblanadi. Chunki maxsus fan o'qituvchilari nafaqat o'z fan sohasida chuqur bilimga ega bo'lishi, balki zamonaviy raqamli vositalardan foydalanib, ta'lim jarayonini interaktiv va samarali tashkil eta olishi kerak. Mediakompetentlik darajasi yuqori bo'lgan o'qituvchi o'quv materiallarini raqamli formatda yaratish, multimediali ilovalar yordamida darslarni boyitish, talabalar bilan raqamli muloqotni samarali olib borish va zamonaviy onlayn ta'lim resurslarini tahlil qilish hamda integratsiya qilish kabi vazifalarni bemalol bajara oladi.

Masalan, Microsoft Office dasturlaridan foydalanib elektron o'quv materiallari tayyorlash, Canva platformasida vizual kontent yaratish yoki Moodle va Google Classroom kabi onlayn ta'lim platformalarida masofaviy ta'lim kurslarini boshqarish mediakompetentlik ko'nikmalarining amaliy ifodasi sanaladi. Shu bilan birga, talabalar bilan elektron pochta, onlayn forumlar va ijtimoiy tarmoqlar orqali samarali muloqot o'rnatish o'quv jarayonini doimiy interaktivlik va axborot almashinuvi asosida olib borish imkonini beradi.

Tadqiqotlarga ko'ra, o'z darslarida raqamli texnologiyalardan faol foydalangan o'qituvchilarning talabalari an'anaviy usullar asosida ta'lim olgan talabalarga nisbatan o'zlashtirish darajasida 30–40 foizgacha yuqori natijalarga erishadi. Bundan tashqari, raqamli kompetensiyalari rivojlangan o'qituvchilar o'quvchilarning mustaqil fikrlash, izlanish va axborotni tahlil qilish qobiliyatlarini shakllantirishda ham muhim rol o'ynaydi. Mediakompetentlik shuningdek, ta'lim jarayonini individuallashtirish, ya'ni har bir talabaga uning ehtiyojlari va qobiliyatlaridan kelib chiqib ta'lim berish imkoniyatini ham oshiradi.

Bugungi professional ta'lim tizimining asosiy vazifalaridan biri – raqobatbardosh, ijodkor va axborot texnologiyalaridan samarali foydalana oladigan mutaxassislar tayyorlashdir. Bunday vazifani amalga oshirish esa bevosita mediakompetent o'qituvchilar tayyorlash va ularning raqamli kompetensiyalarini uzluksiz rivojlantirib borishga bog'liqdir. Mediakompetent o'qituvchi – bu zamonaviy talabalarning raqamli ehtiyojlarini anglay oladigan, ularni axborot olamida mustaqil, tanqidiy va ongli harakat qilishga o'rgata

oladigan pedagogdir. U nafaqat mavjud texnologiyalardan foydalanadi, balki ularni doimiy yangilab borish va innovatsion yondashuvlarni ta'lim jarayoniga samarali tatbiq etish orqali talabalarning ijodiy va raqamli kompetensiyalarini rivojlantirishga xizmat qiladi.

MUHOKAMA VA NATIJALAR

Media kompetensiyasi o'qituvchilarga zamonaviy ta'lim talablariga mos keladigan innovatsion pedagogik strategiyalarni amalga oshirish imkonini beradi, ularning o'qitish metodikasida dolzarbligini ta'minlaydi.

Professional ta'lim muassasalarida maxsus fan o'qituvchilari mediakompetentlik darajasini oshirishda bir qator muammolar mavjud:

1. Texnik bazaning yetarli emasligi. Ko'plab professional ta'lim muassasalari hali ham zamonaviy texnik vositalar bilan to'liq ta'minlanmagan. Internet tezligi past, multimedia jihozlari va interaktiv platformalardan foydalanish imkoniyatlari cheklangan.

Ko'pgina kasb-hunar o'qitish muassasalarida samarali media ta'limi uchun juda muhim ahamiyatga ega bo'lgan yuqori tezlikdagi internet va multimedia vositalari kabi zamonaviy texnik uskunalar yetishmaydi.

Interaktiv platformalarga kirish cheklangan holda o'qituvchilarning talabalarni turli xil media resurslar bilan jalb qilish qobiliyatini yanada cheklaydi.

2. O'qituvchilarning raqamli savodxonligi pastligi. Ba'zi o'qituvchilar raqamli texnologiyalarni yetarlicha bilmasligi yoki ulardan qo'rqishi natijasida, zamonaviy o'qitish metodlarini qo'llashdan qochadilar.

O'qituvchilarning salmoqli soni raqamli savodxonlikning pastligi namoyon bo'lib, zamonaviy o'qitish usullarini qabul qilishda istamaslikka olib kelmoqda. Texnologiyadan qo'rqish va o'qitishning yetarli emasligi bu ikkilanishga yordam beradi, natijada an'anaviy o'qitish amaliyotlariga tayanilishga.

3. Dastur va metodika kamchiligi. Mediakompetentlikni rivojlantirishga qaratilgan maxsus o'quv dasturlari va metodik qo'llanmalar yetarli emas. O'qituvchilar ko'pincha o'z tajribasiga asoslanib ishlaydi, bu esa tizimli yondashuvning yo'qligiga olib keladi.

OAV kompetensiyasini rivojlantirishga qaratilgan aniq o'quv rejalari va uslubiy resurslarning sezilarli darajada etishmasligi, o'qituvchilarni tizimli yondashuvdan ko'ra shaxsiy tajribaga tayanishga majbur qilmoqda.

4. O'qituvchilarning motivatsiyasi pastligi. Raqamli texnologiyalarni o'rganish va ularni o'zlashtirish uchun qo'shimcha vaqt va kuch talab qilinadi. Ammo ko'plab o'qituvchilar bu jarayonga rag'batlantirilmagan.

Yangi texnologiyalarni o'rganish uchun zarur bo'lgan qo'shimcha vaqt va kuch ko'pincha o'qituvchilarni demotivatsiya qiladi, ayniqsa institutsional qo'llab-quvvatlash kamligida.

Rag'bat yoki rag'batlantirishsiz ko'plab ta'lim oluvchilar o'zlarining raqamli kompetensiyalarini rivojlantirishni birinchi o'ringa qo'ymasliklari mumkin, bu esa past media kompetensiyasi tsiklini yanada abadiylashtirishi mumkin.

Muammolarni bartaraf etish uchun quyidagi yechimlar taklif etiladi:

1. Texnik infratuzilmani rivojlantirish. Professional ta'lim muassasalarini yuqori tezlikdagi internet, zamonaviy kompyuter texnikasi va interaktiv ta'lim vositalari bilan ta'minlash zarur.

Yuqori tezlikdagi internet va zamonaviy kompyuter texnikasi bilan ta'minlash kasb-hunarga o'qitish muassasalari uchun samarali ta'lim muhitini osonlashtirish uchun juda muhimdir.

Interaktiv ta'lim vositalari shug'ullanishni kuchaytirishi va bo'lajak o'qituvchilarga etkazib beriladigan ta'lim sifatini oshirishi mumkin.

2. Raqamli kompetensiyalar bo'yicha muntazam kurslar tashkil etish. Maxsus fan o'qituvchilari uchun qisqa muddatli o'quv kurslari, vebinarlar va seminarlar o'tkazish lozim.

Maxsus fan o'qituvchilarining raqamli savodxonligini oshirish maqsadida qisqa muddatli o'quv kurslari, vebinarlar va seminarlarni muntazam tashkil etish zaruratga aylangan. Bunday kurslar o'qituvchilarga nafaqat texnik bilim va ko'nikmalarni beradi, balki ularning metodik mahoratini ham oshirishga xizmat qiladi.

O'tkaziladigan o'quv kurslarida, birinchi navbatda, o'qituvchilarga zamonaviy axborot manbalarini tahlil qilish, baholash va ulardan o'quv jarayonida samarali foydalanish uslublari o'rgatiladi. Masalan, ilmiy maqolalar, ochiq ta'lim resurslari (OER) va ta'limga oid onlayn bazalarni tanqidiy tahlil qilish va ularni o'quv materiallariga integratsiya qilish kompetensiyasi shakllantiriladi. Axborotni tanqidiy qabul qilish va tahlil qilish ko'nikmasi o'quvchilarning ham raqamli savodxonlik darajasini oshirishda muhim rol o'ynaydi, chunki zamonaviy mehnat bozorida mustaqil izlanish va axborotni baholash qobiliyatlari yuqori baholanadi.

Shuningdek, kurslarda onlayn ta'lim platformalaridan foydalanish ko'nikmalarini rivojlantirish asosiy o'rin tutadi. Dunyoda keng tarqalgan Moodle, Edmodo, Google Classroom, Microsoft Teams kabi platformalarda kurs yaratish, topshiriqlar va testlar tuzish, talabalarning faoliyatini monitoring qilish va baholash imkoniyatlari o'rgatiladi. Statistik ma'lumotlarga ko'ra, Yevropa Ittifoqi mamlakatlarida ta'limda raqamli platformalarni faol joriy etgan o'qituvchilarning 65 foizi o'z o'quvchilari bilimlarining barqaror oshganligini kuzatgan.

Bundan tashqari, media vositalardan samarali foydalanib, o'quv materiallarini yaratish ko'nikmalarini shakllantirish ham muhim hisoblanadi. Kurs ishtirokchilari uchun Canva, Adobe Spark, Powtoon kabi dasturlar yordamida vizual kontent, videodarslar, infografikalar tayyorlash usullari o'rgatiladi. Bu esa nafaqat darslarni yanada jonli va qiziqarli qiladi, balki talabalar bilimining mustahkamlanishiga ham ijobiy ta'sir ko'rsatadi.

Ta'lim texnologiyalari sohasidagi tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, o'quv materiallarini multimedia vositalar orqali taqdim etish natijasida o'quvchilarning darsga qiziqishi va faol ishtiroki 20–25 foizga oshadi. Shu bois, raqamli kompetensiyalar bo'yicha kurslar o'qituvchilarning o'z pedagogik faoliyatida zamonaviy texnologik yondashuvlarni qo'llash imkoniyatlarini kengaytiradi.

Qisqa muddatli o'quv kurslari va vebinarlar o'qituvchilarni axborot manbalarini tahlil qilish va onlayn platformalardan foydalanish ko'nikmalari bilan jihozlashi mumkin.

Bu kurslar o'qitish amaliyotida dolzarbligini ta'minlash uchun ommaviy axborot vositalari materiallarini tayyorlash kabi amaliy dasturlarga qaratilishi kerak.

3. Motivatsiya va rag'batlantirish tizimini yaratish. Yuqori mediakompetentlik ko'rsatkichiga ega o'qituvchilarni moddiy va ma'naviy rag'batlantirish (masalan, mukofotlar, attestatsiya imtiyozlari) orqali raqamli kompetensiyalarni oshirishga undash mumkin. Yuqori ommaviy axborot vositalari malakasiga erishgani uchun o'qituvchilarni mukofotlaydigan tizimni joriy etish uzluksiz kasbiy rivojlanishni rag'batlantirishi mumkin.

Attestatsiya imtiyozlari kabi moddiy va axloqiy rag'batlar ta'lim oluvchilarni raqamli ko'nikmalarini oshirishga yanada undashi mumkin.

4. Mediapedagogik metodikani ishlab chiqish. Maxsus fanlarga mos ravishda mediakompetentlikni shakllantirishga xizmat qiluvchi metodik materiallar, dars ishlanmalar va ko'rsatmalar ishlab chiqilishi lozim.

Muayyan fanlarga moslashtirilgan uslubiy materiallar yaratish ommaviy axborot vositalari kompetensiyasini o'quv rejasiga integratsiyalashtirishga yordam berishi mumkin [2]. Bu yondashuv ta'lim oluvchilarning media savodxonligini samarali o'rgatish uchun zarur vositalar bilan jihozlanishini ta'minlaydi.

Ushbu echimlar istiqbolli bo'lsa-da, o'zgarishlarga qarshilik ko'rsatish va ta'lim oluvchilar orasida mavjud vakolatlarning turli darajalari kabi muammolar amalga oshirishga to'sqinlik qilishi mumkin. Ushbu to'siqlarni bartaraf etish ta'lim sohasida ommaviy axborot vositalari vakolatlarini muvaffaqiyatli rivojlantirish uchun juda muhimdir.

Professional ta'lim muassasalari maxsus fan o'qituvchilarining mediakompetentligini rivojlantirishdagi muammolar va ularning yechimlari

№	Muammolar	Yechimlar
1.	Texnik infratuzilmaning yetarli emasligi: – Zamonaviy texnik vositalar va internet yetishmasligi. – Multimedia resurslardan foydalanish imkoniyatlari cheklangan.	Texnik infratuzilmani rivojlantirish: – Ta'lim muassasalarini zamonaviy texnikalar bilan ta'minlash. – Multimedia va internet imkoniyatlarini kengaytirish.
2.	O'qituvchilarning raqamli savodxonlik darajasining pastligi: – Zamonaviy texnologiyalarga qo'rquv va bilim yetishmasligi. – An'anaviy metodlarga ortiqcha suyanish.	Raqamli kompetensiyalar bo'yicha muntazam kurslar tashkil etish: – O'qituvchilarga axborotni tahlil qilish, platformalardan foydalanish va media materiallar yaratishni o'rgatish.
3.	Dastur va metodik ta'minotdagi bo'shliqlar: – Mediakompetentlik bo'yicha maxsus dastur va metodik ko'rsatmalar yetishmasligi.	Mediapedagogik metodikani ishlab chiqish: – Maxsus fanlarga mos metodik materiallar ishlab chiqish va o'quv rejalarga kiritish.
4.	O'qituvchilarning motivatsiyasining pastligi: – Rag'bat va institutsional qo'llab-quvvatlash yetishmasligi.	Motivatsiya va rag'batlantirish tizimini yaratish: – Mukofotlash, attestatsiya imtiyozlari va ma'naviy rag'batlantirish mexanizmlarini joriy etish.

Mediakompetentlik o'qituvchilarning o'z pedagogik faoliyatini zamonaviy talablar asosida olib borishi, o'quvchilarning raqamli savodxonlik darajasini oshirishi va ta'lim jarayonini interaktiv, qiziqarli va samarali tashkil etishi uchun zarur asosdir.

O'zbekiston professional ta'lim tizimida maxsus fan o'qituvchilarining mediakompetentligini rivojlantirishda mavjud muammolar – texnik infratuzilmaning yetarli emasligi, o'qituvchilarning raqamli savodxonlik darajasining pastligi, metodik ta'minotdagi bo'shliqlar va motivatsiya yetishmasligi – tizimli chora-tadbirlar orqali bartaraf etilishi lozim. Yuqori tezlikdagi internet, zamonaviy raqamli texnika va interaktiv o'quv platformalariga keng kirish imkoniyatlarini yaratish, qisqa muddatli raqamli kompetensiya kurslari va vebinarlarni muntazam tashkil etish, shuningdek, o'qituvchilarning raqamli ko'nikmalarini rag'batlantirish va mukofotlash tizimini joriy etish kabi amaliy yechimlar bu yo'nalishda muhim ahamiyat kasb etadi.

Mediakompetent o'qituvchilarni tayyorlash orqali professional ta'lim muassasalari zamonaviy mehnat bozori talablariga mos keladigan, raqamli texnologiyalardan ongli foydalana oladigan, mustaqil fikrlovchi va ijodkor mutaxassislarni yetishtirish imkoniga ega bo'ladi. Bu esa, o'z navbatida, O'zbekistonning raqamli iqtisodiyotga o'tish

strategiyasiga, ta'lim sifatining xalqaro darajada raqobatbardosh bo'lishiga va barqaror ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanishga xizmat qiladi. Shunday ekan, professional ta'limda mediakompetentlikni rivojlantirish masalasi bevosita o'qituvchilarning raqamli kompetensiyalarini oshirish, innovatsion ta'lim metodlarini keng joriy etish va ta'lim sifatini yangi bosqichga ko'tarish bilan chambarchas bog'liq bo'lib, zamonaviy pedagogik strategiyalarning ajralmas qismi sifatida ko'rilishi zarur.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI:

1. Topuzyan, A., & Poghosyan, L. (2020). *The Formation of Teachers' Media Competencies as a Problem of Modern Pedagogy*. 18(2), 65–76. <https://doi.org/10.24234/MIOPAP.V18I2.384>
2. Compagno, G., Cappuccio, G., & Pedone, F. (2016). Digital Competence for the improvement of Special Education Teaching. *Journal of E-Learning and Knowledge Society*, 12(4), 93–108. <https://doi.org/10.20368/1971-8829/1134>
3. Montenegro-Rueda, M., & Fernández-Cerero, J. (2023). Digital Competence of Special Education Teachers: An Analysis from the Voices of Members of School Management Teams. *Societies*, 13(4), 84. <https://doi.org/10.3390/soc13040084>
4. Parkinson, J. (1998). The Difficulties in Developing Information Technology Competencies with Student Science Teachers. *Research in Science & Technological Education*, 16(1), 67–78. <https://doi.org/10.1080/0263514980160106>
5. Арбузова, Е. Н., Alisultanova, I. A., & ГАЙРБЕКОВА, Р. С. (2023). Development of digital competence of teachers of special disciplines in the conditions of digitalization of education. *Экономика и Предпринимательство*, 9(158), 1152–1156. <https://doi.org/10.34925/eip.2023.158.09.223>
6. Marín, M., Valladares González, M. G., & Alfonso Moreira, Y. (2022). Interactive proposal for the development of digital competences. *Deleted Journal*, 5(2), 89–95. <https://doi.org/10.62452/3mb4rk57>
7. Кірдан, О., Кірдан, О., & Lytvynenko, V. (2024). Media education and formation of media competence of future teachers and education managers. *Проблеми Підготовки Сучасного Вчителя*, 1(29), 116–125. [https://doi.org/10.31499/2307-4914.1\(29\).2024.305104](https://doi.org/10.31499/2307-4914.1(29).2024.305104)
8. Galustyan, O. V., Vlasuk, I. V., Zhirkova, G. P., Gamisonija, S. S., Zhang, J., & Liu, S. (2024). Formation of media competence based on organization of project activities of future teachers within blended learning. *Journal of Education and Learning*, 19(2), 757–763. <https://doi.org/10.11591/edulearn.v19i2.21860>
9. <https://ec.europa.eu/eu2020/pdf/COMPLET%20EN%20BARROSO%20%20%20007%20-%20Europe%202020%20-%20EN%20version.pdf>
10. Zaripova, S. (2025, January). CLASSROOM MANAGEMENT AND TEACHER'S APPROACH. In INTERNATIONAL CONFERENCE ON INTERDISCIPLINARY SCIENCE (Vol. 2, No. 1, pp. 34-38).